

N:o 14.

Af herr **J. Eliasson m. fl.**, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande vissa ändringar i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.*

Af lagar, som under senare tid antagits, torde väglagen af den 23 oktober 1891 vara en som på landsbygden gifvit anledning till klander. Utom missbelåtenhet med det otydliga och obestämda i väglagen, har man ofta fått höra uttalanden derom, att denna lag framkallat många nya vägar samt flera förut okända utgifter och besvär, så att på de flesta ställen större delen af bidragen från staten och dem som förut icke i väghållningstungan deltagit dertill åtgå. Icke lång tid har gått sedan den började tillämpas, men derunder har man dock, efter vår uppfattning, fått tillräcklig erfarenhet om att samma lags förbättring ju förr dess hellre är en trängande nödvändighet. Inom Riksdagen har ock under senaste tiden väckts förslag härutinnan, hvilka likväl afslagits, men endast af det skäl att lagen vore för ny, och att icke fullständig erfarenhet vunnits vid den hittills skedda tillämpningen. Ehuru det måste erkännas, att lagen är för ny för att ändras i fråga om dess grunder, så kan den dock sägas vara försökt så mycket, att man kunnat se dess olämpligheter i ganska många fall. Det lärer väl ej kunna förnekas, att det är bättre att förekomma än förekommas, och om fel i lagstiftningen förefinnes, så tillhör det statsmagterna att fortast möjligt vidtaga rättelse. Att så gått förut och att det äfven är nödvändigt, det torde icke kunna förnekas. Då vi, dels såsom väghållningskyldige och dels i egenskap af ledamöter i vägstyrelse, under tillämpningen af omförmälda lag upptäckt åtskilligt, som kan kallas an-

märkningsvärdt, tillåta vi oss att derpå fästa Riksdagens uppmärksamhet och på samma gång sätta i fråga några förändringar.

Huruvida det är i alla afseenden gagneligt och för framtiden lyckligt, att Konungens befallningshafvande har obegränsad rätt att på ansökning af ett fåtal föreskrifva anläggning och underhåll af nya vägar, äfven om dessa icke kunna anses behöfliga för den allmänna samfärdseln, och fastän de väghållningsskyldige bestridt och ortens domstolar afstyrkt väganläggningen, det torde efter vårt förmenande vara en sak som förtjenar tagas i betraktande. Att så händt, derpå finnas många exempel; men hvart det bär är en annan fråga. Får den ene, som förut varit i saknad af allmän väg, sådan åt sig anlagd och underhållen, så lemnar detta ett vapen i händerna på andra i samma ställning, och man kan ej neka att rättvisan, strängt taget, kräfver allmänt underhållen väg till alla de jordbruksfastigheter, för hvilka väghållning utgöres, men är detta möjligt, kan man fråga, och likaså om sådant icke öfverstiger de väghållningsskyldiges krafter? Det heter, att all ting bör ha en gräns, men så tycks dock ej vara fallet, då det är fråga om väganläggningar.

Att Konungens befallningshafvandes beslutanderätt enligt väglagens 4 § är för stor, och att den för de väghållningsskyldige kan medföra ödesdiga följder, det torde icke kunna förnekas. Dess befogethet i detta afseende saknar efter vårt förmenande motstycke i andra frågor af ekonomisk art, och det kan sättas i fråga, om det bör räknas till det administrativa att föreskrifva nya vägars byggande på vägrande väghållningsskyldiges bekostnad, synnerligen då vägen ej anses behöflig för den allmänna samfärdseln. Det gagnar till intet att lagarne om byvägar stadga, det desamma skola underhållas af dem som sig deraf betjena, då Konungens befallningshafvande har rätt att föreskrifva deras förändring till bygdevägar.

För den, som under en längre tid varit i tillfälle att betrakta, huru väghållningsskyldigheten ökats, icke allenast genom nyanlagda vägar utan äfven genom tillräckligt högt uppdrifna pretentioner i fråga om underhållet, ställer sig denna fråga ganska beaktansvärd. Det kan tyckas, att lättare kommunikationer äro en tillfredsställelse för det allmänna, men om detta utsträcker så långt, att det blir förtryckande, verkar det ingalunda välgörande.

Med anledning häraf har det förefallit oss, att Konungens befallningshafvandes beslutanderätt i fråga om anläggning af ny väg, behöfver inskränkas till de fall, då häradsrätten i orten, sammansatt af

ojäfvig uthäradsnämnd, efter de väghållningsskyldiges hörande, lemnat sitt tillstyrkande.

Väglagens 24 § stadgar: Der väg går genom skogsmark, skall genom jordegarens försorg, efter honom derom gifven tillsägelse, borthuggas träd eller buske, som med någon gren når fram till vägens kant.

I detta afseende var förut föreskrifvet, att små buskar på ömse sidor om landsvägen från yttre kanten af diket till 3 och der ej dike finnes till 6 alnar skola borthuggas, på det vägarne så mycket snarare måge upptorka. Genom den förändring som sålunda uppstått har väghållningstungan blifvit ökad, och detta icke så obetydligt. Af erfarenheten är det bekant, att vägar som äro beskuggade af träd, och synnerligen i skogstrakter, äro svårare att underhålla än de som befinnas å slättbygden, och att det äfven hörer till det vanliga, att vägarne öfver skogsmark under höst och vår samt regnig väderlek äro menliga för vägfärande. Å sådana vägar som ega stora och många krökningar, hvilket vanligen är förhållandet med vägar som för årtionden och mer tillbaka anlagts öfver skogsmark, går det lättare att observera mötande, om skogen är något borthuggen å sidorna, än om den är qvar. Både väghållare och trafikanter hafva obestriddligen förlorat på denna ändring. Huruvida det dock kan vara väl afpassadt eller lämpligt, att icke allenast de väghållningsskyldige, utan ock den allmänhet, som begagnar sådana vägar, skola mer än nödigt är betungas och jordegare lemnas dispositionsrätt till mark, som förut ansetts böra vara fri från skog, och vid många laga skiften eller vid vägs anläggning så beräknats, derpå våga vi tvifla. Oss förefaller det såsom väl behöfligt, att en ändring göres härutinnan, likasom ock att vägkomiténs förslag är lämpligare än nu gällande stadgande. En sådan ändring skulle dessutom icke kunna kallas stridande emot bestämmelserna i väglagens 25, 26 och 27 §§.

I fråga om vägsyn föreskrifves i 35 §: Årligen skall vägsyn hållas af länsman med biträde af två nämndemän. Det finnes ej något stadgande hvarken om dessas befogenhet hvar för sig och icke heller om hvilka det tillhör att bedöma, huru vida anmärkta brister blifvit till fullo afhjelpa eller ej. Detta våga vi kalla en brist i lagstiftningen.

Der tydlig lag saknas, så är en följd deraf, att ytterst olika uppfattning gör sig gällande. Praxis i detta afseende är också ganska olika. Det saknas icke exempel på, att länsman ansett sig vid vägsyn som ensam domare, men detta hör dock till undantagen. På de flesta ställen betraktar länsmannen sig som åklagare, och nämnden får afgöra om bristerna; men i fråga om hvilka det tillkommer att bedöma, huru vida ansedda sådana blifvit afhjelpa, så har det förekommit, att detta

fått verkställas af fjerdingsman. Att det härutinnan är som det borde vara, eller lika på alla ställen, derom finnes anledning att tvifla. Det synes dock vara eftersträfvansvärdt, att enhet blir rådande i dessa lika väl som i många andra, ja kanske de flesta afseenden, der lagtillämpning är i fråga; men att vinna sådan utan ett tillägg i väglagen, det förefaller oss overkställbart. Af denna anledning tillåta vi oss sätta i fråga en bestämmelse uti § 35, med syfte att åklagarerätten tillkommer länsman och domsrätten nämnden, såväl vid första som andra synen.

Beträffande vägdelning, så stadgas i mom. 2 af § 37, att sedan vägdelning en gång skett enligt väglagens föreskrifter, må derefter ny vägdelning i distriktet ega rum, när Konungens befallningshafvande finner sådan delning, till följd af väsentligen förändrade förhållanden, vara erforderlig.

Det kan icke förefalla oss annat, än att i denna bestämmelse ligger en obestämdhet, som förtjenar beaktande. Man kan drista sig fråga: är det eller är det icke väsentligen förändrade förhållanden, om flere jordbruksfastigheters taxeringsvärden fördubblas med anledning af verkställda odlingar, om ett flertal hemmans värden nedsättas med mer än hälften i följd af skogens totala afverkning, om en trakts väghållningskyldige få miltals längre att forsla sina väglagningsämnen, än hvad beräknadt varit vid vägdelningen, om industriella anläggningar eller nya vägar föranledt ökad vägslitning, eller om de sistnämndes underhåll af vägkassan förorsakat dessa obilliga utgifter. Man borde kunna vänta, att alla dessa omständigheter förenade skulle betraktas såsom väsentligen förändrade förhållanden; men någon säkerhet därför har man ej, ännu mindre att ett eller annat af nu nämnda eller andra dermed jämförliga medför verkande skäl för ny vägdelning. Hvad som dock måste förefalla märkligast är, att ny vägdelning skall kunna vägras, äfven om flertalet sig derom förena. Iganska många andra frågor har flertalet beslutanderätt, men i denna är afgörandet ensamt åt Konungens befallningshafvande öfverlätet. Vi frukta, att en olik tillämpning af omnämnda stadgande kommer att ega rum, i fall det bibehålles.

Hvad som i detta afseende kan synas nödvändigt, det är att ordet väsentligen åtminstone utgår.

Oaktadt vi emotse, att anmärkningar vid 44 §, i fråga om forum för öfverklagande af vägdelning, skall mötas med klander, kunna vi ändock icke underlåta att emot Konungens befallningshafvandes pröfningsrätt af vägdelning och de åtgärder som dervid blifvit vidtagna, söka framställa några betänkligheter.

Vid vägdelning, likasom vid egoskifte i allmänhet, hör graderingen obestriddligen till det grundläggande. Att misstag dervid kunna begås, det måste erkännas, men om det är möjligt att vinna rättelse härutinnan utan att taga kännedom om platsförhållanden, det förefaller oss icke vara tänkbart. Väglagen förutsätter att klagomål skola vara tillåtna, och dermed kan gerna icke afses annat, än att rättelse skall ega rum, der sådan är nödig, men oss förefaller det, att man af Konungens befallningshafvande icke billigtvis kan begära mer än en pröfning om att formerna iakttagits. De besvär, som anförts emot hittills skedda vägdelningar enligt nya väglagen, hafva visat, att dessa minst gält det formella. Gradering och skiftesläggning hafva varit hufvudorsakerna, hvilka föranledt tvistigheterna. Denna omständighet framkallar efter vårt förmenande en ändring af väglagen i det syfte, att egodelningsrätt tillerkännes rätten att pröfva anförda besvär öfver vägdelning.

Det kan häremot invändas, att om Konungens befallningshafvandes pröfning skulle öfverlemnas åt ojäfvig egodelningsrätt, så uppkomma större kostnader. Medgifvande detta, kunna vi likväl deri icke se någon egentlig fara. Är tvisten föranledd endast för att utan några egentliga skäl vinna uppskof med vägdelningens trädande i kraft, så tyckes det icke vara mer än i sin ordning, att klaganden betalar kostnaden. Finner åter egodelningsrätten skäl till ändring, så blir ju kostnaden för vägdistriktet en obetydlighet. Oss förefaller det, att i frågor om gradering och skiftesläggning samt bestämmandet af ersättningar för nya vägar, som i vägdelning ingå första gången, är egodelningsrätt vida lämpligare än Konungens befallningshafvande, och att egodelningsrätt bör kunna bedöma frågor af formel art, det lärer väl icke kunna förnekas.

Såsom mindre lämpliga förefalla oss bestämmelserna i §§ 47 och 54, att såväl särskild nämnd som vägstyrelse och revisorer samt deras suppleanter skola utses inför häradsrätten af en valman från hvarje kommun, hvarvid röstvärdet beräknas efter kommunens hela vägfyrktal. Om det vore så, att ting hölles i hvarje vägdistrikt, och dess kommuner hade lika stort vägfyrktal, så vore ingenting annat än godt att säga om en sådan anordning; men det är långt ifrån att detta är förhållande öfverallt. Det finnes tingslag, som utgöras af flere väghållningsdistrikt, hvarigenom en del kommuner äro långt aflägsna från tingsstället, och det finnes kommuner inom ganska många distrikt, som hafva större vägfyrktal ensamt än alla de öfriga tillsammans. I sistnämnda fall kan ju enväldet göra sig gällande, hvilket alldeles icke kan betraktas såsom tillfredsställande eller passande i våra dagar. Oss förefaller det därför, att det kunde och borde vara så, att valen i nämnda afseenden skedde

vid de sammanträden med de väghållningsskyldige som föreskrifves i § 58. Kommunallagarne tillerkänna kommunerna rätt att vid kommunal- och kyrkostämmor välja förtroendemän och verkställare af fattade beslut. Distriktets vägstyrelse och revisorer, samt särskilda nämndens af distriktet valde ledamöter, äro icke heller att anse såsom något annat. För vår del kunna vi icke finna att sådan ändring rubbar väglagens grunder, och erkännas måste, att densamma verkar mera belåtenhet och mindre besvär samt medför en större säkerhet för lämplighet vid valen, än hvad nu visat sig vara händelsen.

I väglagens 47 och 58 §§ förekomma stadganden, uti den förstnämnda om rösträtten vid val af särskild nämnd, hvilket äfven är tillämpligt vid val af vägstyrelse och revisorer samt deras suppleanter, och i den senare om huru röstvärdet skall räknas vid omröstning under de väghållningsskyldiges sammanträden. Dessa stadganden förutsätta, att vägfyrektalslängd skall för hvarje kommun årligen upprättas; men hvilken som har skyldighet härtill, samt om och hurudan granskning dessa längder skola underkastas för att ega vitsord, derom innehåller väglagen ingen bestämmelse. Att ett olika förfarande skall härutinnan ega rum, det är följden af denna brist. Kändt är det, att Konungens befallningshafvande till vägfyrektalslängdernas upprättande förpligtat kommunalnämnderna i det ena länet, men vägstyrelserna i ett annat, och hvilka senare ej haft annan utväg än att på vägkassans bekostnad derom anlita häradskrifvare. Det är också bekant, att omförmälda längder i en del kommuner undergå samma granskning som kommunernas fyrktalslängder, men i andra ej. Under sådana förhållanden förefaller det oss såsom en nödvändighet, att ett tillägg till väglagen göres i det syftet, att vägfyrektalslängd skall för hvarje år upprättas af kommunalnämnd, som för andra ändamål har tillgång till taxeringslängderna, samt att denna fyrktalslängd underkastas samma granskning och tillfälle dertill, som är för kommuns fyrktalslängd i kongl. förordningen om kommunalstyrelse å landet föreskrifvet.

Beträffande stadgandena om särskild nämnd så föreskrifves i § 51, att uppskattningsinstrumentet skall i länskungörelserna offentliggöras. Att detta förfarande medfört stora kostnader, det är icke okänt, likasom ock att tvister uppkommit och olika tillämpning egt rum beträffande skyldigheten att denna kostnad gälda. Men en annan sak är om denna åtgärd medfört en nytta som motsvarar utgifterna. Mången hyser tvifvel derom och anser samma utgift onödig, vare sig att den utgår af statsmedel eller vederbörande vägkassor. Det kan anses tillräckligt att uppskattningsinstrumentet uppsättes i tvänne exemplar,

hvaraf det ena insändes till Konungens befallningshafvande och det andra öfverlemnas till vederbörande vägstyrelse, för att, efter pålysning, hållas de väghållningsskyldige tillhanda. Efter vårt förmenande kan en sådan förändring antagas utan fara för misstag.

Under rubrik om vägkassan samt om vägskatt innehåller 57 § den bestämmelsen, att vägstyrelsens ordförande skall låta i länskungörelserna offentliggöra revisorernas berättelse, jemte styrelsens förklaring öfver möjligen gjorda anmärkningar, samt förslaget till inkomst och utgiftsstat. Om denna föreskrift medför något gagn som motsvarar besväret och kostnaderna, kan man blifva både undrande och spörjande. Flere skäl tala emot denna bestämmelses bibehållande. Bland dessa förekommer, dels att revisorernas berättelse och vägstyrelsens förklaring icke påkallar någon åtgärd från Konungens befallningshafvandes sida, dels att det icke gerna kan billigtvis begäras att uppläsning i alla länets kyrkor af dylikt skall ske, hvilket ju med länskungörelserna åsyftas och dels att icke något äfventyr är föreskrifvet för vägstyrelsernas underlåtenhet härutinnan. Det förefaller oss med anledning häraf, att åtgärden i fråga icke är nödvändig, och att ingen olägenhet kan uppkomma om detta stadgande uteslutes, samt att enkelhet och reda, jemte minskade kostnader för vägkassan, kan vinnas om i stället införes den bestämmelsen, att inkomst- och utgiftsstaten, revisorernas berättelse och vägstyrelsens förklaring, jemte öfriga handlingar, på samma sätt som är stadgadt i fråga om bevillningsberednings förslag samt kommunernas fyrktals- och debiteringslängder, efter pålysning hålles under viss tid de väghållningsskyldige tillhanda hos vägstyrelsens ordförande.

Vid betraktandet af 57 och 58 §§ i ett sammanhang, så har det förefallit oss egendomligt, att ingen décharge för vägstyrelsens förvaltning af vägkassan är föreskrifven. I ganska många om icke de flesta likartade fall finnas bestämmelser härutinnan, och vi föreställa oss höra till god ordning, att vägstyrelsens räkenskaper delgifvas de väghållningsskyldige, på samma gång som utgifts- och inkomst-staten fastställs, samt att fråga om décharge då äfven förekommer. Om sådant förfarande anses nödigt, så tyckes oss att 50 § bör innehålla bestämmelser derom.

Väglagens 58 § bestämmer, att de väghållningsskyldige skola vid sammanträde *sjelfve eller genom ombud* pröfva och bestämma inkomst- och utgiftsstaten för vägkassan m. m., samt att vid omröstning härvid röstvärdet beräknas efter vägfyrktal. Visserligen kan det anses, att denna bestämmelse icke kan eller bör tolkas på mer än ett sätt, eller

så att de väghållningsskyldige hvar för sig ega att utse ombud, och att sådane valde å kommunalstämma icke böra vara behörige; men det har visat sig, att de förutsägelser presidenten Herr H. Forssell anför i förklaringar öfver väglagen besannats. Man har sett att vägstyrelser, om ock undantagsvis, kallat till sådant sammanträde som § 58 § omförmäler å kommunalstämma utsedde ombud, hvilket antyder att villrådighet förefinnes. Svårlöst torde det ock bli beträffande rösträtten, om vid dylikt sammanträde inställa sig både enskilda och sockneombud från samma kommun. I sådan fråga som denna borde dock väglagen vara tydlig och bestämmande, så mycket hellre som den i denna del innehåller en af de viktigaste föreskrifterna rörande distriktens självstyrelse. Oss förefaller det såsom en nödvändighet att denna § får ett förtydligande tillägg, så att olika tillämpning kan undvikas.

I mångt och mycket kan väglagen anses vara detaljeradt bestämmande, men det gifves dock fall, för hvilka lagen alldeles saknar stadganden. Bland de senare har vår uppmärksamhet blifvit fästad derpå, att den icke föreskrifver huru förfaras skall, om vid ett sammanträde med de väghållningsskyldige, sådant som § 58 omförmäler, de väghållningsskyldiges majoritet fattar beslut hvarmed en större eller mindre majoritet är missnöjd. Man kan ju tänka sig, att beslutet icke i laga ordning tillkommit eller att det kränker den enskildes rätt, eller hvilat på orättvis grund, eller öfverstiger deras befogenhet som beslutet fattat. I hvilka fall som helst förefinnes ingen bestämmelse, om klagomål äro tillåtna eller ej, än mindre om forum och besvärstid. Sådant torde dock kunna anses oundgängligen nödigt, synnerligen som icke allenast § 55 § utan äfven de af Konungens befallningshafvande utfärdade instruktioner för vägstyrelserna gifva anledning till antagande, att flere frågor förekomma vid de väghållningsskyldiges sammanträden än de som i § 58 omnämnas. Under sådana förhållanden ligger den tanke nära till hands, det nödvändigheten kräfver att beslut som fattats vid de väghållningsskyldiges sammanträden må, om någon anser sig dermed missnöjd, få underkastas pröfning, och vi föreställa oss att samma bestämmelser som gälla för besvär öfver kommunalstämmobeslut äfven här kunna vara lämpliga.

Vid tillämpningen af § 60 § har den princip gjort sig gällande, att statsbidrag vägrats för sådane vägar som underhållas på vägkassans bekostnad. Af ordalydelsen i väglagen har denna vägran visserligen ett stöd, men det kan ifrågasättas, om dess stadgande är som det borde vara för distrikt som hafva ganska ringa bidrag af dem hvilka icke utgöra väghållning in natura och följaktligen äro nödgade att erlagga en icke så ringa vägskatt. Det finnes dessutom orter i vårt land, hvar-

est distriktets vägunderhåll upplåtes på entreprenad, och efter väglagens föreskrift skulle all ny väg som efter väglagens tillämpningstid anläggas gå miste om statsbidraget, i fall det förra väghållningssättet bibehålles. För statsbidrags erhållande borde efter vår tanke icke göras skilnad emellan de vägar som underhållas genom arbete och dem som underhållas medelst penningesammanskott, synnerligen som det senare vanligtvis är dyrare. Ett tillräckligt skäl för statsbidrag synes vara, att vägarne hållas i ett för samfärdseln tillfredsställande skick, och en orättvisa begås, om statsbidrag vägras, emot de distrikt som åläggas nya vägar och icke kunna få desamma indelade till allmänt underhåll förrän ny vägdelning skett, hvilket med väglagens nuvarande bestämmelser icke går så lätt. Under sådana förhållanden tillåta vi oss ifrågasätta den ändring i 60 §, att statsbidrag skall utgå för all landsväg och bygdeväg som underhålles, antingen in natura af hvarje väghållningspliktig eller gemensamt på hela distriktets eller dess vägkassas bekostnad, såvida vägskatt dertill utgöres af de in natura väghållningskyldige.

Om bidrag af statsmedel är i 60 § stadgadt, att detsamma skall tillhandahållas dem som vägunderhållet in natura bestrida. Detta stadgandes verkställighet är icke så lätt som mången antager, och utdelningen af statsbidraget till hvarje väghållare — det ha flere vägstyrelser redan tröttnat på. Man får icke föreställa sig, att det utan stora besvärigheter går för sig att utdela småsummor i vidsträckta distrikt på landet till alla in natura väghållningspliktige, och man får heller ej underlåta att tänka på de invecklade räkenskaper som för vägstyrelserna blifva en följd derest statsbidraget icke uttages.

Så länge ej ny vägdelning hunnit vinna laga kraft och blifvit tillämpad, kan dock icke gerna och billigtvis komma i fråga någon förändring, enär in natura-väghållningen i allmänhet utgöres till dess efter annan grund än bidragen till vägkassan; men sedan ny vägdelning blifvit verkställd kan och bör en förändring härutinnan vidtagas.

För betraktaren ställer sig stadgandet härom egendomligt. Att hvarje väghållare skall besväras den ena tiden af året med att uttaga en obetydlighet i ersättning för utgjordt vägunderhåll, och därför ofta få resa lång väg, samt den andra att betala vägskatt, det kan i våra dagar icke anses vara som det bör. Läger man härtill att utdelningen af statsbidraget förorsakar vägstyrelsen ej så ringa besvär, hvilket billigen kräfver ökad förvaltningskostnad, så bör det ej väcka förundran, om väglagen i denna del klandras.

Hvad som efter vår tanke härutinnan kan och bör förändras, det

är, att distriktets väghållningsskyldige ega, sedan ny vägdelning blifvit tillämpad, sjelfve, vid det i 58 § stadgade sammanträde, bestämma, om statsbidraget skall utdelas eller ingå till vägkassan, samt att i senare fallet den i slutet af 60 § omförmälda vägskatt rättas derefter. Det borde icke möta något hinder eller medföra någon orättvisa, om den vägskatt som drabbar dem hvilka utgöra väghållning in natura minskas vid debiteringen med samma belopp som statsbidraget. Ett medgifvande att med sådant vilkor låta statsbidraget ingå till vägkassan skulle antagligen begagnas i alla väghållningsdistrikt, som ej få öfverskott i sina vägkassor genom de bidrag hvilka utgöras af icke in natura väghållningspligtige, och oss förefaller det att sådan ändring medför lättnader både för väghållare och vägstyrelser.

Att § 63, beträffande debitering och uppbörd af vägskatten, tarfvar en förändring, det har blifvit erkänt såväl af sistlidet års Riksdags lagutskott som äfven af Kongl. Maj:t. Skäl för en ändring härutinnan hafva anförts i de motioner som afgåfvos vid förlidet års riksdag, och vi tillåta oss endast att återropa dem. I sammanhang dermed våga vi emot lagutskottets förslag till lagstadgande anmärka, att om blott kommunalnämnd men icke vägstyrelse berättigas att verkställa debitering och uppbörd, så kan det hända, att en kommunalnämnd, i huru liten kommun som helst, kan göra de väghållningsskyldiges åtgärd, för att minska sina utgifter, om intet. Det torde derfor förefinnas skäl att åt hvilkendera som helst, antingen vägstyrelse eller kommunalnämnd, uppdraga vägskattens debitering och uppbörd.

Skulle en förändring i detta afseende antagas, så torde det äfven vara nödvändigt att föreskrifva om och hvilken granskning debiteringslängd skall undergå. Lämpligt synes det oss att med denna längd så förfares som för debiteringslängd å kommunalutskylder är stadgad.

I fråga om underhåll af vägar och åtgärder i anledning deraf, förefaller oss väglagen något inkonseqvent. Häradsrätt är stäld under Konungens befallningshafvande i vissa fall, men icke i alla. När jordegare och de väghållningsskyldige tvista om lösningspris för väglagningsämnen, och likaså då någon ställes till ansvar för underlåten väghållning, är häradsrätt behörig att döma; men när ersättning skall bestämmas för vinterväghållningen, då har häradsrätt ej annat åliggande än att söka åvägabringa öfverenskommelse, hvarefter Konungens befallningshafvande afgör frågan. Oss förefaller det såsom mera ändamålsenligt och öfverensstämmande med praxis i många hänseenden, att en domstol som har undersökning i målet sig anförtrodd äfven meddelar utslag, samt att § 69 så förändras, att ojäfvig häradsrätt eger, icke

allenast att söka förmå vederbörande till öfverenskommelse, utan äfven att besluta om ersättningens belopp, i fall att förening ej kan vinnas. Det förefaller oss ock, att stadgandet som nu gäller i detta afseende är omvänt emot hvad som föreskrifves i skuldfordringsmål, då domstol skall afgöra frågan när den är tvistig.

De omständigheter, som vi nu tillåtit oss framställa, förefalla oss såsom grundade skäl för tillägg till och ändringar i väglagens bestämmelser. Och ehuru väl det kan anses för en pligt att formulera de stadganden som föreslagits, likväl och då sådant skulle kunna räknas såsom en förmätenhet, drista vi hemställa det Riksdagen beslutar,

att hos Kongl. Maj:t i skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes så fort som möjligt låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i och tillägg till väglagen som i denna motion äro omförmälda.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 23 januari 1897.

Jan Eliasson. Alfred Kihlberg. L. P. Mallmin.

Ollas A. Ericsson. K. E. Holmgren.
